

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Danne-Virke I

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 382.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig03val-shoot-idm139670057380000/facsimile.pdf> (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Danne-Virke I

maattet stadfæste, at Fædrenes historiske Aand er forsvundet mængsteds, hvor man nødig skulde undvære den, saa have de dog tillige stadfæstet, at den findes, hvor den er mest uundværlig, og at Historien umulig kan komme til at savne flittige, kiærlige Dyrkere, naar den Slægt, der nu opvoxer, er kommet til Skielsaar og Alder, hvis det kan ikke da skulde være for seent at begynde. Men, Sligt tilkommer det os at forhindre, som alt kan røre Tunge og Pen, og kunde vi end ikke giøre et eneste Fremskridt: forsvare den Plet, hvorpaa vi staa, til Undsætningen kommer, det maa vi dog med Guds Hjælp kunne, bygge saa høit et Dannevirke i Hast, at Fuglekængere skal lade det staae, og da overlade til en Slægt, født under bedre Varsler end vi, at mure med Steen, hvad vi bygde af Træ, at kaste Klippen i Gabet, naar Bøgene brænde.

Tvende gode Varsler kan jeg her ingenlunde fortie, det første, at Marken har baaret en Sprogmeister frem, som Rask, der vel ikke helmer, før han har indtaget alle de Tungemaal, der slægte paa Dannemarks, og ladet dem fortælle os deres Vilkaar, noget af det vigtigste, der behøves og savnedes til Oplysning af det ny Europas ældre Historie, ja, til den menneskelige Aands Historie, hvis unægtelige Mindesmærke Sprogene er. Vel maa man beklage, at kun saa Faa endnu veed at skatte saadanne Arbejder, og at de under ublidelige Omstændigheder maa kæmpe sig frem; men man faaer vel trøste sig med, at Seier uden Kamp har ei stort at betyde. Det andet gode Varsel kalder jeg Behudelsen af et Værk, der vil levere Udtog af alle utrykte islandske Sagaer, og er en Deel af den Forberedelse til Historiens grundige Dyrkning, vi før omtalte, saa det skulde giøre mig inderlig ondt, om dette Arbejdes danske Udgave skulde kræve saa store Opoffrelser af Forfatteren — Prof. P. E. Müller —, at han maatte lade den fare, ligesom jeg paa den anden Side maa sige, at de Opoffrelser, der i denne Henseende staa i hans Magt, skylder han, som Dannemand, sit Fædreneland, og vil til dem vel ei heller findes uvillig.

Her kommer da af sig selv Talen om, hvad vi nærmest have at giøre til Befordring og Forberedelse af et grundigt historisk Studium. At dertil fornemmelig hører Opvækkelse og Oplivning af Folkets historiske Aand, det er indlysende, da Folket ei alene maa nære, men bære og fostre de Boglærde, og et Studium uden Aand og Varme er kun et tomt Blendværk, der lige-saalidt lærer som gavner os noget; og et af vore første Skridt maa da aabenbar være at lade Fædrene igiennem deres Histo-

Danne-Virke I

rie, om mueligt, indgyde Sønnerne deres Aand, noget der jo og er Hensigten med den ny Udgave af Saxo og Snorro. Men, hvorledes skal vi bringe Menigmand til at læse de Krøniker, han har glemt, og til at læse dem med Nytte? det er egenlig et langt vigtigere og vanskeligere Spørgsmaal, end det, hvor vi skal faae Penge og Stykker nok; thi Krønikerne kunde jeg gjerne selv skaffet trykt; men at skaffe dem ordenlige Læsere, det er Konsten, som har brudt mig mere end mine og al Verdens Penge; det er en Punkt, hvor man ikke kan staa, og hvor det dog slet ikke vil gaa; thi vilde man endog, hvad dog rigtig er tungt, slaa en Streg over hele den ældre Slægt, turde man endog, hvad dog vel er for dristigt, haabe, at Krønikerne bleve med Flid opslagne for den yngre Slægt; maa man da ikke, formedelst Tidens Piinagtighed, frygte for eet af To, enten at de Smaa lære at lee over Fædrene, der ei havde bedre Forstand end at troe og opskrive saadanne Eventyr som Saxos Oldsagn, eller at de lære at ringeagte den historiske Sandhed og tage Alt for et lystigt Eventyr? Hvo der kiender Tidens Vaklen mellem disse lige farlige Svælg, mellem storagtig Vantro og vellystig Overtro, vil ikke kalde deene Frygt ugrundet; men hvem der veed, at intet Godt maa undlades, fordi det kan, og vil ikke sjelden, blive forsmaaet eller misbrugt, indseer tillige, det ei nytter at forsage, men vel at kæmpe, og den bedste Kamp her var uden tvivl at skrive, hvad vi længe trængde til: en kort, men dog ei alt for stakket Krønike om Danmark for Børn og Menigmand, i et varmt, tydeligt Sprog, hvorved de baade henviistes til de store Krøniker og anviistes til at bruge dem ret. Nu at skrive en saadan Bog, troer jeg, med Guds Hjelp, kunde lykkes mig, og Tid dertil fik jeg vel tage mig, om ogsaa Krønikernes Udgave derved skulde forsinkes nogle Maaneder; de Opoffrelser, der staa i min Magt, vilde jeg ogsaa gjerne gjøre; men de rakde vel neppe til at faae den solgt for et Par Mark, mindre til at gjøre et klækkeligt Oplag og allermindst til at faae den udbredt blandt Skolernes Ungdom, der uden tvivl vilde give de bedste Læsere. Hvorvidt nu Historiens danske Venner maatte finde denne Sag vigtig nok til at fortjene deres Eftertanke og Understøttelse, det bliver deres Sag, og jeg gjør imidlertid, hvad jeg kan, uden at bryde mig om, hvor lidt det er, da alt mit Haab i Grunden staaer til Ham, der kan gjøre langt meer, end vi forstaae.

En anden Ting, der uden tvivl var værd at tænke paa, er en Folke-Udgave af Rimkrøniken, noget, der heller ikke kunde falde synderlig bekosteligt, naar man hjulpes ad, og som maa-